

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті аналізуються особливості застосування штучного інтелекту в соціальній роботі зі здобувачами вищої освіти, задля того, щоб дослідити явище поширення використання штучного інтелекту під час соціальної роботи в студентському середовищі.

Ключові слова: інтернет, кібернетика, соціальна робота, штучний інтелект.

The article analyzes the features of the use of artificial intelligence in social work with students of higher education, in order to investigate the phenomenon of the spread of the use of artificial intelligence in the student environment.

Key words: Internet, cybernetics, social work, artificial intelligence.

Постановка проблеми. Для сучасного світу вже досить буденним стало використання Інтернету для задоволення своїх потреб, будь-то робота, навчання або просто спілкування. Молодь не уявляє своє життя без цієї всесвітньої інформаційної мережі. Зі збільшенням наукового процесу в цій галузі, значного розвитку набуло створення та використання штучного інтелекту.

Штучний інтелект – це один з розділів комп'ютерної лінгвістики, який базується на вивченні та програмуванні інтелектуальних машин задля вирішення завдань, для виконання яких необхідно застосування людського інтелекту, щоб покращити рівень життя та полегшити щоденну рутину.

Штучний інтелект може виконувати прості задачі, такі як: пошук необхідної інформації, вирішення логічних або математичних завдань, розпізнавання зображень або визначення мови. Та також і складні, такі як: конкурування в грі, водіння автомобіля, керування побутовими приладами (прикладом є «розумний дім») та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням штучного інтелекту як явища займалися такі науковці як: Амосов М.М., Вовк О.Б., Гітіс В.Б., Глибовець М. М., Гудкова К.Ю., Камінський Р.М., Коцовський В. М., Кустра Н.О., Мороз О., Нікольський Ю.В., Олецький О.В., Павлюк О.М., Пасічник В.В., Поліщук У.В., Ткаченко Р.О., Шаховська Н.Б., Щербина Ю.М. та ін. Хоча багато дослідників характеризували та розглядали розвиток штучного інтелекту як сучасне явище, що прогресує, проте недостатнім є вивчення його у студентському та освітньому середовищі.

Постановка завдання. Метою дослідження виступає обґрунтування необхідності та характеристика особливостей застосування штучного інтелекту в процесі соціальної роботи із здобувачами вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Штучний інтелект охоплює всі галузі наукового знання. В Енциклопедії кібернетики присвячено цілий цикл статей, які охоплюють філософські та соціологічні питання кібернетики, а також питання методів її застосування для автоматизації досліджень з лінгвістики, інформаційної роботи, програмованого навчання тощо [2].

У сучасному світі можна стверджувати, що «штучний» інтелект так чи інакше повинен бути наближеним до інтелекту природного і в багатьох випадках має використовуватись замість нього, так-от як наприклад природні нирки замінюються штучними. «Чим більше буде змодельовано ситуацій, які зможе вирішити штучний інтелект, замінюючи людину, тим більш інтелектуальними будуть вважатися ці системи» [1].

На противагу людському, штучний інтелект не обмежений еволюційними процесами та атомами вуглецю. У нього є найважливіша риса – здатність до постійного вдосконалення та навчання. Через певний час саме він допоможе людству у вирішенні ряду важливих питань, включаючи кліматичні та боротьбу з хворобами, які неможливо вилікувати [3].

Частина науковців вважає, що «штучний інтелект виникне лише тоді, коли машина навчиться відчувати та творити, а те, що на разі називають штучним інтелектом – це не інтелект, бо неживий» [4].

Зв'язуючи штучний інтелект зі соціальною роботою, можна вказати, що він може значно покращити її практику. Це виявляється через допомогу професіоналам у визначенні потреб своїх клієнтів та їх пріоритетності. Завдяки своїм алгоритмам, штучний інтелект може ідентифікувати закономірності та тенденції, які вказують на проблемні області та визначають потенційні фактори ризику.

Функції штучного інтелекту в соціальній роботі зі студентами:

- аналіз даних та виявлення ризиків (труднощі з навчанням, психологічні проблеми, необхідність у соціальній підтримці),
- персоналізована допомога (штучний інтелект надає підтримку та рекомендації студентам у залежності від їх потреб та ситуацій),
- покращення комунікацій (налагодження взаємозв'язків між студентом та соціальним працівником, оскільки можна задати питання в будь-який час та одразу отримати на нього відповідь),
- моніторинг стану студентів (штучний інтелект може допомагати відслідковувати стан та поведінку студентів, попереджаючи про можливі проблеми),
- автоматизація адміністративних задач (полегшення навантаження соціальних працівників завдяки автоматизації рутинних задач, таких як заповнення документів та підтримка розкладу),
- підтримка при адаптації (допомога штучного інтелекту при адаптації до нового місця навчання, що виявляється у наданні інформації про заклад освіти та послуги, які він надає),

- навчання навичкам самодопомоги (штучний інтелект може надавати матеріали та поради, які допоможуть студентам розвинути власні навички самодопомоги).

Штучний інтелект може допомогти соціальним працівникам під час аналізу даних та визначенні підходів, що будуть найкориснішими у виконанні тієї чи іншої задачі. Це призведе до більш ефективного використання ресурсів та покращить результати, які очікують клієнти.

Досить корисним способом покращення практики використання штучного інтелекту в соціальній роботі – це оптимізувати процес під'єднання клієнтів до необхідних послуг та ресурсів. Якщо розглядати на прикладі закладів вищої освіти, то можна вказати, що автоматизувавши виконання певних задач, штучний інтелект полегшує життя як соціальним працівникам, так і студентам та вчителям.

Використовуючи штучний інтелект соціальний працівник може без особливих зусиль проводити моніторинг студентів, задля подальшої роботи з ними, виявляти потреби задля того, щоб задовільнити їх та надати вчасно необхідну допомогу.

У студентському середовищі використання штучного інтелекту стало чимось буденним, оскільки на будь-яке питання можна знайти відповідь у декілька кліків. Штучний інтелект допомагає у вивченні матеріалів, пропонує онлайн-курси та навчальні програми, перевіряє завдання та есе, створює графіки та аналізує дані, надає підтримку під час проведення дослідження, працює з іноземними мовами, допомагає організувати час та планування задач, створює презентації та документи.

Висновок. Тож, слід зазначити, що важливо пам'ятати про те, що використання штучного інтелекту в соціальній роботі потребує балансу між автоматизованим та персоналізованим людським підходом. Сутність полягає в тому, що треба щоб рішення штучного інтелекту підтримували та доповнювали висновки соціальних працівників, а не замінювали їх. Використання штучного інтелекту у соціальній роботі зі студентами, значно пришвидшить отримання результатів та покращить дослідження соціального працівника.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Глибовець М. М., Олецький О.В. Штучний інтелект. — Київ: «Києво-Могилянська академія», 2002. — 364 с.
2. «Енциклопедія кібернетики», відповідальний ред. В. Глушков, 2 тт., 1973. (укр.)
3. Життя 3.0.: доба штучного інтелекту. / Макс Тегмарк, 2019. — Київ.
4. Засоби штучного інтелекту: навч. посіб. / Р.О. Ткаченко, Н.О. Кустра, О.М. Павлюк, У.В. Поліщук; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. — 204 с. : іл. — Бібліогр.: с. 200 (11 назв).
5. ШІ в соціальній роботі: розробка інтелектуальних систем для роботи з громадськістю та підтримки [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://ts2.space/uk/%D1%88>

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Швець Т.М.